

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

A Cœlo, & syderibus vim nasci, multaque inde euenire. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

pras, & ad idem remedium valent. Sic fargus & capra. Canis homini amicissimus: corporis doloribus applicato, transire in eum morbum tradit Plinius.

*A Cælo, & syderibus vim nasci, multa que inde
euenire. CAP. VIII.*

NON dubium reor inferna hæc supernis illis ancillari, & ab ætherea natura illa vim quandam illabi, vt quæ mutationi obnoxia sint, rata lege, & continua serie corrumpantur, atque gignantur. Aegyptij, quos primum liquet cælorum effectus scrutari, & metiri aulos, postquam perpetuæ serenitatis obsequio in patientium camporum æquoribus habitantes, quum è terra nil emineret, quod contemplationi cæli officere possit, æterna semper clara, perspicuaq; sydera deprehendentes, omnem curam in syderum cognitione influxuum posuerunt: quumq; otiosos valde perterreret causarum aucupium, cælo, & syderibus ascribere cuncta, vt inde duceret vnumquodque fatum, cælique influxum in exortus hora, & interitus, stellarum reciprocationibus effectus producebant miros: vnde certis sub horis, statis temporibus, & aspectibus, omnia parari, colligique cœpere, nec vltra progressi suam tuentur opinionem. Cõfirmat id Ptolemæus, qui cœlestes influxus ad normam expangere, & inde multa præfagire est ausus: & verbosa, ait, probatione non indigere. Nec minus & syderum omnium verberare, animantia, germinaq; omnia crescere, decrescereque ex aliquibus crebrius, manifestiusq; alijs verò incertius, & interuallis rarius. Aristoteles dum superiorem lationem cunctorum causam, & principium esset cõtemplatus, quæ si desisteret, hæc illicò deperirent. Necessitate, inquit, fuit hic mundus superioribus lationibus contiguus, vt vniuersa inde virtus gubernaretur: tantamq; vim à Sole diffundi nouit, quod denuò concinnè protulit. In obliquo circulo flexuosus Solis meatus progenies, & interitus caducorum omnium est, & accessu, recessuq; temporum interualla causari. Plato cœlestes quosdam circuitus causam esse fecunditatis, sterilitatisque ait. Ipse Sol temporum

rector, vitæq; regimen est. Vnde Iamblicus Ægyptio-
 rum doctrinâ fretus, inquit: Quicquid boni adest, id
 solari potestate adesse certū est, & si quid ab alijs habe-
 mus, ab ipso tamen absoluitur. Vocat eum Heraclitus
 fontem cœlestis lucis, Orpheus vitæ lumen, Plato cœ-
 lestem ignē, sempiternum animal, æstrum animatum,
 maximum & diurnū, Physici cor cœli vocant. Afferitq;
 Plotinus ab antiquis Solem Dei loco esse veneratū. Nec
 minus Luna sua, Solisq; virtute operatur, quum nobis
 affnior, & peculiarior sit. Albumasar per Solem, & Lu-
 nam omnibus vim infundi, insinuariq; dixit doctissi-
 mus Hermes post Deum Solem & Lunam viuientium
 omnium vitam esse. Hæc terris citima, cæteros planē-
 tas vicinitate exuperans, humidorum domina, & con-
 ciliatrix est, & cum ea tantā habent affinitatem, vt ani-
 mata, inanimataq; sui incrementa, & damna sentiant,
 Maria, flumina, & laticum fluctus crescūt, & deficiunt,
 nunc properē fluctuant, nunc tardo feruntur cursu,
 Maris æstus reciprocando perpetua vicissitudine agita-
 tur, nec id nisi Lunæ motui ascribere cuncti, vt nunc
 auido haustu absorbeat, nunc verò intumescens de-
 cendo refluat: nec apparet, vnde aliter euenire possit.
 Munificentius prouocat animalia, tanquam ei manci-
 pantia, nam orbem replens, vt ait Lucilius, alit ostrea,
 echinos, spondylos, conchylia, canēros, cæteraque, quia
 noctu tepido fulgore mitificat, gibbosa autem, vel in
 cornua vtrinq; falcata inanit, & exhausta reddit. Idem
 etiam quod modo retulimus sydus, sentiunt cucume-
 res, cucurbitæ, pepones, quiq; plurimum humoris ha-
 bent aquei, vt adolescente gliscant, & senescente de-
 crescant, vt Arhenus refert, maxima perspicui posse So-
 li auersa, & aduersa eorum incrementa, & decremen-
 ta. Nec plantarum germina cœli statum respiciunt:
 quod norunt agricolæ, quum sæpius exploratum ha-
 beant in insitione: nam crescens lignum, non fructus
 incrassat, silens verò fructus, ligno languido, & macre-
 scente. Vnde Agriculturæ peritiores & anni circui-
 tum, & menstruum Lunæ cursum plantis sic necessa-
 rium iudicauerunt, vt pars hæc Agriculturæ apprimè ne-
 cessaria

necessaria sit existimata. Luna quoque dum per Zodiaci
 signa peragrat terra, plantaræ arbores fortes radices
 & subterraneas partes iniiciunt: si per aëra migrans
 commorabitur, arbor diffundet ramos, folijs luxuriās,
 & magis sursum, quam deorsum concrefcens. Immo
 quod certius reperiri poterit signum, quam quod in
 punico malo cernere est, vt quot diebus ab interlunio
 discesserit Luna, tot annis det sobolem? Et ferrum al-
 lium, & si Luna sub terris posita feratur, & item sub ter-
 ris latente vellatur, odoris foeditate cariturum. Cædua
 omnia, vt trabes, lignaq; dum nouum sortitur Luna
 lumen, humore scatent plurimo, & quasi per humoris
 conceptionem emollita vermicultantur, & marcescunt.
 Vnde iubet Democritus, nec Vitruuio displicet, statuta
 ratione innocentius in decremento cædi, vt materies
 tempestiuè cæsa, carie non deficiens, diurnitatem
 recipiat. Quin ætates variando, varios demonstrat ef-
 fectus: nam à Solis coitu vsque dum cornicularis, &
 diuidua fuerit, humectat, & calefacit, humectans ma-
 gis: signo quod humida omnia gliscant, & humifi-
 cam virtutem ab ea recipiant. Dum verò præumi-
 da, & in orbem sinuata fuerit, æquè calidum, humi-
 dumque habet: sentiunt id arbores, & mineralia. De-
 crescens verò vsque dum medio orbe cæsa, calida, hu-
 midaque, plus tamen caliditatis, quum plus habeat lu-
 cis: vnde contingit pisces per aquarum superficiem
 commeare: in eo tamen occultus tepor, quia humecta
 diffundit, & humore aucto putredo prouenit: vnde in
 tabem ea resoluit. Vbi verò denuò cum Sole fiet syno-
 dus, & lumine orba apparete desierit, calida, & præ-
 stantiozem tunc cæli statum Chaldæi astruunt sapi-
 entes. Sic lunarem quoque esse herbam, rotundis folijs,
 circinatis, & cœruleis tradunt, quæ Lunæ dies nouit:
 nam crescens vnum in die producit folium, & decre-
 scens deponit. Latius, & crebrius id apud nos perspicere
 licet in mansuetis animalibus, & plantis, continuo-
 que id experimur visu. Sentit formica minimum ani-
 mal syderum vices, vt interlunio cesset & quiescat, ple-
 nilunio in noctibus operetur. Murium fibræ lunari

numero respondent, vt tumidi orbe crescant, cauo autem decrescant. Capilli resecti, & vngues tonsæ post interlunium celerius, ante verò serius reascuntur. Alurorum pupillæ eadem Lunæ vices nouere, vt nunc amphores, nunc atctiores cernantur, quod qui huius rei periculum facere quæserit, in eodẽ sit lumine: maius enim eximie arctat, minus verò laxiores facit. Scrabæus syderum ætates, & tempora manifestat, ex stercore pilulam in orbem conglobat, humoque effossa serobe viginti octo diebus obruit, tantisper condens, dum ambiat signiferum Luna, & ad interlunium reuertatur: tunc orbem aperiens nouam dat sobolem. Cœpa (quod multò mirandum est magis) inter olera omnia sola syderum vicissitudines aduersas nouit, & contrarias habet augendi, minuendiq; vires: reuiuiscit enim, & congerminat decedente Luna, contra autem decrescit adolescente: quam ob causam Ægyptij sacerdotes eam nõ comedunt, vt apud Plutarchum quarto in Hesiodum commentario legi. Tithymali genus vnum, quod vocant helioscopium, quasi solsequum, comam ad Solis normam circumagit, vt expergiscatur, & occubet crepusculis sopitum, desiderio quodam exitum, & vt eius ortum manè spectet, noctu verò florem comprimat. Sunt & solares herbæ mulæ, vt heliotropion: iubare enim exorto interdum semper prono vertice spectat, vt nusquam videatur eius intoruisse folliculum, fœdere amoris quodam, seseque eodem inclinat, quo sydus defertur: sic maluæ flores, & cichorium. Lupinus quoque abeuntem Solem intuetur, vt caulem nusquam intorqueat, quotidie agricolis horam nubilo etiam obumbrante, vt horarum index demonstrat, eisque est confecti syderis signum: & in Euphrate, ait Theophrastus, loti florem non solum aperiri, & claudi, sed etiam caulem aliàs abscondere, aliàs patefacere à Solis occasu ad mediam noctem. Sic olea, salix, tilia, vlmus, & populus alba solstitium demonstrant, frondesque obuertunt, albaque lanugine canescens dorsum ostendunt. Irium, & arentis herba pulegij, tametsi radice careant, ligno suspensa, & affixa, florent, & sol-

stitium

Stitium ostendunt. Selenites (perinde ac si Lunæ iubar diceret) lapis est, quem alij aphroselinon vocant, is Lunæ imaginem continet, eamq; reddit in singulos dies augetentem, & decrecentem. Et lapis alius est nubeculam continens, quæ Solis instar emergens, demergensque circumuoluitur. Congratulatur cynocephalus Lunæ in exortu, quòd stans manus in cœlum tollit, & regium insigne in capite gestat, talemque habet cum Luna conuersum, ut in eius congressu, ex quo affici solet, quum inter menstrua non pernox, & blando colore illustrans omnia, sed opaca, silensque est, mas cynocephalus quoquam non intueatur, nec comedat, sed in terram demisso vultu, Lunæ raptu indignè lugens mœreat; scœmina vero illuni nocte non contenta, nusquam oculos contorquens, eadem cum mare patitur, & è genitrali sanguinem mittit; ideo ad hæc vsque tempora cynocephali in sacris nutriuntur, ut ex ipsis tempus coniunctionis Solis, & Lunæ sciri possit, ex Oro in hieroglyphicis. Atcturus exoriens imbres, & pluuias facit. Sirij exortum canes norunt, quia in rabiem aguntur, viperæ, & serpentes furiant, stagna mouentur, in cellis vina fluctuant, & maximi sentiuntur in terra effectus, ocimum sub eius ortu pallefcit, & coriannum siccessit, à Theophrasto traditum. Caniculæ exortum quotannis obseruabant diligenter, & ab ea coniecturam capiebant, uti scribit Heraclides Ponticus, salubris ne, an pestilens annus futurus esset, nam si obscurior, & quali caliginosa fuerit, pingue, & concretum esse cœlum, ut eius qualitas grauis, & pestilens futura sit: si clara, & pellucida apparuerit stella, cœlum significat esse tenue, ac purum, & propterea salubre: quam sic metuebant veteres, ut ei canem sacrificare instituerint. Columella:

*Hinc mala rubigo, virides ne torreat herbas,
Sanguine lactantis catuli placatur, & exis.*

Et Ouidius:

Pro cane sydereo canis hic imponitur ara.

Præsentit eam fera, quam Origem appellat Ægyptus: nam Solis radios tunc contuens caniculam adorat.

Molestas dicit Hippocrates purgationes ante, & post eam, nec secandas venas; plerasq; demonstrat Galenus operationes in diebus decretorijs obseruandas, & necessarias admodum. Nec minus in ferendis segetibus, iactis seminibus, & plantarum propagationibus. Nec te magnorum syderum configurationes lateant: è signis discessus, vt aqueæ, igneæq; impressiones, in aëre videntur. Quod si hæc æquo animo conspexeris, quis non omnium inferiorum causas sydera ipsa esse conijciat? quibus iam ignoratis, maxima secretarum operationum scientia perire deprehēditur. Sed quid ex his nancisci poterimus, docuimus in Phytognomonicis.

De superiorum virtutum attractione. CAP. IX.

DIXIMVS de cœlorum effectibus in hæc inferiora, deq; rerum consensu, dissensuque; subiungemus nunc ex agnatione naturæ, quomodo superiorum virtutes attrahere possimus. Platonici Magiam vocabant attractionem vnus rei ab altera, ex quadam naturæ cognatione. Mundi autē huius partes, ceu animalis vnus membra, omnes ab vno auctore pendentes, vnus naturæ coniunctione inuicem copulantur: ideo sicut in nobis cerebrum, pulmones, cor, iecur, & reliqua membra à se inuicem trahunt aliquid, seq; mutuo iuuant, vt vno illorum aliquo patiente, compatiantur: ita huius ingentis animalis membra, id est, omnia mundi corpora conuexa similiter mutuunt inuicem naturas, & mutuuntur, & ex communi cognatione, cōmunis nascitur amor, & ex amore cōis attractio. Hæc vere Magica est. Ab orbis Lunæ concauitate propter naturæ congruitatem sursum trahitur ignis, ab ignis concauitate aer, à mūdi centro terra ad infima trahitur, & à suo loco rapitur aqua. Hinc & magnes ferrū, & electrum paleas, sulphur ignē, Sol flores multos, & folia ad se trahit, & Luna aquas. Plotinus, atq; Synesius inquit: Magna vbique natura est, videlicet certa quædam pabulis vbiq; certis inescans, non aliter, quam centro terræ graua trahens, Lunæ concauo leuia, calore folia, humore radices, cæteraque similiter. Quo quidem attractu secum ipso deinceps mundū testantur sapientes Indi, dicentes mundum